

Senioren

75 ÅR SIDEN
FRIGJØRINGEN

Frihet og
mangel på frihet

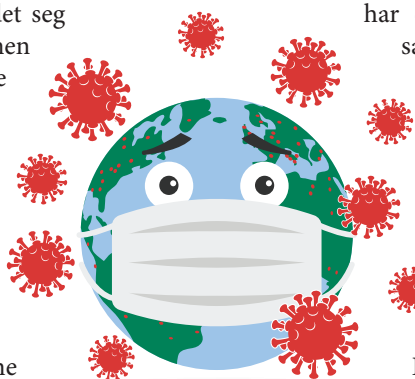
Finn Møller Nielsen

FORMANNENS TANKER

Der går mange tanker gjennom mitt hode i denne koronatiden. Jeg tenker først på at det var trist at vi måtte avlyse først treffet i Sandefjord og nå Seniortreffet på Hurdalsjøen Hotell. Der er sikkert mange som har gledet seg til dette seniortreffet, men det skjer ting som vi ikke er herre over. Jeg tenker på mottoet for stevnet som var «Enda senere enn du tror». Men vi vil forsøke å få neste års stevne på samme sted, og kanskje med samme emne.

Jeg tenker på versene i Lukas 21,10-11: «Folk skal reise sig mot folk, og rike mot rike. Det skal bli jordskjelv, og mange steder hungersnød og pest. Det skal skje forferdelige ting, og vise sig store tegn på himmelen».

Her taler Jesus om pest, og jeg mener at covid 19-viruset kan kalles en pest når vi ser hvordan det smitter. Vi hører også om

hungersnød mange steder, for eksempel på grunn av de store gresshoppesvermene som herjer i Afrika og spiser opp avlingene. I boken *På fast grunn* side 393 står det: «Alle bør innse at det er nødvendig at de har en personlig forståelse av sannheten. Vi må forstå de lærepunkter som er funnet frem til ved omhyggelig studium og bønn. Det er blitt vist meg at det blant vårt folk er en stor mangel på kunnskap når det gjelder den tredje engels budskaps opprinnelse og fremgang. Det er stort behov for å studere Daniels bok og Johannes åpenbaring. Vi trenger å sette oss grundig inn i dem, så vi *vet* hva som er skrevet».

Men vi har trøst i samme bok side 397: «Faderen elsker sitt folk i dag slik han elsket sin egen sønn. En dag skal det bli vår forrett å se ham ansikt til ansikt.»

Vi bør huske at menigheten, svak og feilende som den kan være, er det eneste på jorden som er gjenstand for hans høyeste aktelse. Han vokter den til stadighet med sin omsorg og styrker den med sin hellige Ånd.

Trygve Andersen

75 ÅR SIDEN
FRIGJØRINGEN

Disse dager er det 75 år siden krigen var over. Det skulle være store markeringer av det i år, for 8. mai, 17. mai og 7. juni er dager hvor vår frihet bør huskes spesielt i år. Friheten kom tilbake i 1945 etter fem tunge år i krig.

Men i år er vi preget av en slags ufrihet igjen. Noen kaller det krigslignende tilstander når et virus har slått samfunnet ut. Og det blir spesielt når 17. mai skal gjennomføres uten barnetog. Vi har begrenset frihet til å gjøre hva vi vil, en fiende stopper oss. Ikke minst vi som er eldre, har sterke begrensninger rundt oss nå. Vi får ikke besøk av familien, for vi er «risikogruppe».

Kirkene våre er også stengte. Og det blir ikke det samme å sitte hjemme på sabbaten og se på et nettmøte. Vi savner fellesskapet. Men det ser jo ut til å gå mot bedre tider og åpning av samfunnet ganske raskt igjen.

De eldste av oss opplevde krigen, og dermed også freden og friheten i maidagene i 1945, som unge mennesker eller som barn. Det var stor glede og jubel overalt da nyheten bredte seg i landet 8. mai. Flaggene kunne komme frem igjen på 17. mai, og barnetogene gikk igjen. Og da kongen kom tilbake til landet 7. juni, var det også stor fest.

Selv er jeg for ung til å ha opplevd det, men

mine foreldre fortalte om bombing av Kjeller flyplass like ved oss, om svarte rullegardiner, og om turer ned i kjelleren når flyalarmen gikk. Om rasjonering og om selvdyrking av poteter og grønnsaker, noe som fortsatte også etter krigen. Også plukking av blåbær og tyttebær i store mengder gjorde oss mer selvhjulpne under og etter krigen. Man finner løsninger når man må.

Det sies ellers at folk søkte til kirkene i de vanskelige årene under krigen. Man får større behov for å lete etter meningen med livet når ting er litt vanskeligere. Når livet går lett, glemmer vi kanskje at det er Gud som står bak det hele.

I dette nummeret av *Senioren* tar vi med en artikkel fra krigen, om noen som erfarte at Gud var med også da. Og serien om *Sunnhetsbladets* historie er kommet til etterkrigstiden, med glede og optimisme. Så vi markerer 75-års-jubileet litt også i *Senioren*. I Adrian Krogstads dikt på baksiden kan vi både fornemme en lengsel etter fred i landet, og den evige freden med Gud.

Vi håper at korona-tiden blir så kort som mulig, og at vi igjen kan omfavne våre kjære, at vi kan reise dit vi vil, og at økonomien kommer på fote igjen. Og så får vi altså minnes «friheten» litt ekstra på dagene 8. mai, 17. mai og 7. juni. ■

Guds sky

Da nazistene invaderte Norge 9. april 1940, hadde jeg vært adventist i ett år. Jeg gikk på Onsrud misjonsskole, og var ferdig ett år senere. Da var planen at jeg skulle til USA for å fortsette utdannelsen der, men alle muligheter for det syntes å være lukket, og fremtiden så veldig mørk ut. Tiden gikk, og en dag ble jeg spurt av en venn av meg som var advokat og en leder i motstandsbevegelsen, om jeg ville være med i undergrunnsvirksomhet og arbeide for frigjøring. På denne tiden befant landets lovlige valgte regjering seg i England, radioer var blitt konfiskert, og alle aviser var kontrollert og sensurert av nazistene. Nazi-propagandaen prøvde å påvirke og endre vår oppfatning av krigssituasjonen.

Jeg fikk en rolle i informasjonstjenesten. Jeg lyttet til de norske sendingene fra London, som ga pålitelige fakta om krigssituasjonen. Noen ganger lyttet jeg i et hønsehus, andre ganger ute i skogen, men alltid i stor spenning, for hvis jeg ble oppdaget av Gestapo hadde jeg ikke noen mulighet til å rømme.

I en tid var jeg koblet til en illegal avis som ble distribuert blant utvalgte folk, advokater, journalister osv. Dette gjorde vi for å finne ut om vi kunne stole på noen av dem som fremtidige medlemmer av undergrunnsbevegelsen. Omtrent en og en halv prosent av befolkningen samarbeidet med tyskerne, og hvis vi ikke fikk isolert dem som «svarte får», så kunne det få fatale konsekvenser for undergrunnsarbeidet.

Syv unge nordmenn ble for eksempel dømt til døden fordi en av lederne deres i undergrunnsbevegelsen spilte dobbeltspill. Men til tross for farer og bedrag ble oppslutningen større, og snart hadde vi en usynlig, men godt organisert, motstandsfront over hele landet. Den nasjonale lederen for bevegelsen var høyesterettsjustitiarius. Møns grupper her og der var aktive med sabotasjehandling, var hovedhensikten å styrke moralen til det norske folk og organisere en samlet holdning mot nazistenes utspill. Denne velorganiserte motstanden fungerte som en motkraft mot tyskernes forsøk på å «nazifisere» norske skoler, kirker, velferdslag og handelsorganisasjoner.

Som dere vet så lyktes ikke tyskerne i Norge, og som jeg har sagt, bare en og en halv prosent av befolkningen samarbeidet med dem. En viktig ting med motstandsorganisasjonen var at man ikke skulle kjenne mer enn én av lederne. Jeg ble overrasket da jeg mye senere oppdaget at jeg hadde jobbet for det britiske Secret Service. I en del av Norge ble et stort antall engelske Secret Service-agenter sluppet ned i fallskjerm, og de fant ikke alltid hovedkvarter sitt. En gang jeg var i en bokhandel hørte jeg en mann plystre en melodi som jeg hadde lært i det hemmelige signalsystemet i undergrunnsbevegelsen. Jeg turte ikke svare ham med den tilhørende melodien, men jeg fulgte ham inn i en annen butikk, og der fortsatte han plystringen, og denne gangen svarte jeg ham. Han var snart plassert i sikkerhet i hjemmefronten.

Etterhvert oppdaget jeg at jeg ble skygget av en nazi-agent, han fulgte meg overalt hvor jeg gikk. Julaften 1942 kom uniformerte norske quislinger til min hjemby for å straffe folk, fordi det var sterk motstand der. De var bevæpnet med maskingeværer og gummibatonger. Folk holdt på med å kjøpe juletrær og slikt. Plutselig begynte femti unge nazister å plage folk. De slo jenter og kvinner og gamle menn til de besvimte. Jeg snakket med en ung mor som hadde en baby i barnevogn da en av

mennene plutselig slo henne i ansiktet så hun besvimte. Jeg må innrømme at jeg ikke klarte å forholde meg passiv. Snart ble jeg omringet, og sammen med flere andre norske, puttet inn i en politibil. Da bilen startet, angrep noen norske motstandsfolk bilen, og veltet den så den ble liggende med hjulene i været. Det ble et voldsomt slagsmål. Til å begynne med var nazistene underlegne. Også kvinner tok aktivt del i å nøytralisere de ville Gestapo-agentene. Jeg så flere av nazi-guttene ble avkledd og kastet i en elv like ved. En ble bundet til et juletre, og mange ble «døpt» i det iskalde vannet. Men nazi-guttene fikk etter hvert hjelp fra tyske soldater, så kampen ble tapt, og jeg ble innbrakt til Gestapos hovedkvarter.

Som jeg har sagt før, jeg var mistenkt av tyskerne for å samarbeide med den norske regjeringen, og jeg gikk gjennom ting jeg aldri kommer til å glemme. Jeg ble forhørt av en Gestapo-offiser. Jeg fikk først ti slag i ansiktet, til tennene begynte å skrangle, og blod kom fra munn og nese. Deretter brukte de andre maktmidler for å overtale meg, men etter hvert slag ble jeg bare mer obsternasig. Hver dag i to måneder ble jeg forhørt, ristet og torturert. Gud hjalp meg til å holde ut. Alle metoder ble brukt for å bevise at jeg var agent for de engelske organisasjonene i Norge, men forgyeves.

En dag ble jeg frigitt fra fangenskapet. Jeg ble ilagt plikt til hver dag å melde meg på Gestapos hovedkvarter. De ville skygge meg for om mulig å avsløre hovedkvarteret til motstandsbevegelsen.

Noen dager senere ble jeg oppfordret av undergrunnsbevegelsen til å rømme, siden mitt navn var funnet på lista over folk som skulle sendes til Tyskland.

I denne sammenhengen må jeg nevne at en av mine kamerater, ikke adventist, sammen med fire andre, hadde dyttet en tysk bil med ammunisjon ut i en sjø. De fire andre lyktes i å rømme vekk, men kameraten min ble tatt av tyskerne og bedt om å oppgi navnene til de

andre. Men han nektet, fordi han visste at det ville vært den sikre død for dem. Jeg ble spurt av tyskerne om jeg kjente ham, og jeg må innrømme at jeg var nervøs da jeg svarte «ikke så mye». Ingenting hendte meg, men denne stolte nordmannen døde martyrens død.

Nå måtte jeg rømme ut i skogen en tid. Jeg fikk mat brakt ut til et bestemt tre av mine slektninger. Men jeg kunne ikke bli der lenge, så jeg dro til én norsk by på kysten, et sted der jeg kunne se over til Sverige. Selv om det bare var omkring 7 mil over dit, kunne jeg ikke dra med toget, for Gestapo hadde vakter på togene, og hvis du ble tatt hadde du ikke sjans til å unnslippe. En kamerat og jeg dro til Halden for å undersøke mulighetene for å rømme med båt.

Vi fant ut at kysten var godt bevoktet av tyskerne, men jeg kjente ei SDA-jente, som også var godt kjent med hjemmefronten, og hun fortalte oss hvordan vi skulle komme oss over i en lånt robåt. Denne båten var gjemt nedenfor et fjell hvor det lå et tysk fort. Der var det geværer som beskyttet kysten, og hvis vaktene så noen så ville de selvsagt skyte.

Det var 2. mai 1942 at min kamerat og la ut med denne båten. Vi holdt oss langs land, svært nervøse, og på fjellet rett over var tyskerne. Hvis de hørte oss ville vi bli tatt til fange. Jeg hadde bundet silkesokker rundt årene for å kunne ro lydløst. Vi fortsatte i skyggen av land så lenge vi kunne, men vi måtte forbi en øy hvor det var en fyrlykt bevoktet av en norsk nazist. Da vi kom midt utpå sjøen så vi ham signalisere til tyskerne. Månen var oppe, og i måneskinnet var det mulig at både tyskerne og denne nordmannen kunne se oss. Plutselig hørte jeg støyen fra motorer – den tyske vaktbåten som forlot land. Den kjørte fort, og vi så at den kom nærmere. Et øyeblikk tenkte vi på å hoppe i sjøen og svømme videre, men vannet var veldig kaldt på denne tiden og sjansen for å komme over til andre siden var minimal. Min venn gjorde det eneste vi kunne gjøre slik situasjonen var. Han ba til Herren om beskyt-

telse. Jeg kommer aldri til å glemme bønnen som ble bedt mens vi så tyskerne komme mot oss. Vi innså at situasjonen var høyst alvorlig for oss nå.

Kan dere tenke hva som skjedde? Tyskerne var omkring 30 meter fra vår båt da en sky, akkurat stor nok til å dekke månen, kom opp, og det ble så mørkt at vi ikke kunne se hendene for oss. Jeg kastet av meg jakken og rodde så fort jeg kunne, og vi greide å komme helt over til den svenske kysten i ly av mørket. Der så jeg svenske soldater klare til å skyte mot tyskerne om de hadde krysset grensen. Da vi satte føttene på svensk jord forsvant skyen, og månen skinte for fullt igjen.

Kampen mot nazistenes undertrykkelse ble ført i alle de okkuperte landene i Europa. Fra disse landene ble unge menn og kvinner tvunget til å flykte for sine liv til nøytrale Sverige. Blant disse var to unge menn fra Danmark. Disse to unge mennene fant i Sverige noe mer enn bare opphold. Vi hadde en inspirerende opplevelse da de kom til en evangeliseringskampanje jeg hadde privilegiet av å holde i den Nord-svenske konferensen. De ble døpt, og fortsetter kampen mot ondskap med samme iver, men med andre metoder og dypere mening. En nazi-seier i Europa ville ha resultert i slutten på organisert arbeid i Adventistkirken. Aldri i menneskenes historie har sataniske krefter vært så tydelig demonstrert som under nazi-bevegelsen. Vi ville ikke under noen omstendigheter ha slåss med våpen, men Adventist-ungdommen i de okkuperte landene følte det likevel som sin hellige oppgave å bistå i kampen for frihet og fred. Denne kampen, som til slutt resulterte i seier, ble ikke bare ført med militære våpen. Gud hjalp også til.

Uansett var kampen fryktelig hard. Igjen og igjen måtte vi hente styrke fra kildene i Guds ord. Ofte leste vi ordene i Salme 121: «Jeg løfter mine øyne mot fjellene. Hvor skal min hjelp komme fra? Min hjelp kommer fra Herren, himmelens og jordens skaper.» ■

«Ørkenopplevelser II»

KORONA, LOCKDOWN, NORMALISERING?

Da jeg skrev om «ørkenopplevelser» i forrige nummer av *Senioren*, hadde jeg ingen aning om en pandemi. Selv om flere allerede da hadde hørt om et nytt virus som var oppdaget i Kina, var det kanskje ingen som hadde tenkt hvilke konsekvenser det ville få for oss og resten av verden bare noen få måneder senere. Viruset, kalt korona, har ført til en pandemi over hele kloden. Land etter land har tatt avgjørelser om nedlukking av viktige livsaktiviteter som fører til nærkontakt med kollegaer og andre mennesker, for å begrense smitte og eventuell utvikling av sykdommen Covid-19 som tar liv, spesielt i definerte risikogrupper. (Covid-19 står for Corona Virus Disease 2019.) Dette er en kamp for mest mulig å bevare liv og helse, men som har store økonomiske konsekvenser i samfunnet.

Min kone Angela og jeg var på Gran Canaria, da koronaviruset kom til Europa. Vi fulgte med på nyhetene om utviklingen og leste om konsekvensene, både for de som ble syke av viruset og for menneskene for øvrig i berørte land. Det hørtes alvorlig ut, og vi tenkte: Hva vil skje hvis det kommer til Gran Canaria og til Norge? Hva må vi gjøre? Hvor er vi tryggest?

Den 12. mars annonserte statsminister Erna Solberg en dramatisk nedlukking av Norge og oppfordret samtidig alle nordmenn på reise i utlandet til å komme hjem så fort som mulig. Vi had-

de knappe tre uker igjen av oppholdet før planlagt retur den 1. april. Det håpet vi ville gå bra, men var litt urolige. Vi hørte ikke noe fra flyselskapet med hensyn til innstillinger og tidligere retur. Men da direktøren for feriehotellet vårt informerte oss om at vi burde forlate hotellet i løpet av én uke fordi de måtte stenge driften, fikk vi panikk.

På internett prøvde vi å fremskynde hjemreisen vår hos flere flyselskaper, både direkte til Oslo og via London, København og Stockholm. Det var ikke lett siden titusener av skandinavere plutselig måtte reise hjem. Flyene var enten fulle eller innstilte. Situasjonen syntes håpløs. Det norske konsulatet kunne ikke hjelpe oss og henviste til Utenriksdepartementet. De svarte at alle skal få komme hjem – det blir satt opp ekstra fly både fra SAS og Norwegian, bare følg med på deres nettsider. Problemet var at ekstrasflyene aldri kom opp på flyselskapenes nettsider fordi turoperatører med store feriegrupper fikk forrang og fylte opp setekapasiteten først. Vi som ordnet med egne billetter fikk ikke store sjansen. Etter ett døgn tid fikk vi reservert og betalt for to plasser via London, uten overnatting. Håpet var realistisk, vi skulle komme oss hjem 11 dager før ordinær hjemreise.

Hotellet var da allerede begynt å stenge ned virksomheten. Solsengene ble fjernet, bassengene avstengt og SPA-avdelingen lukket, og heller ikke kunne gjestene gå ut på stranden og bade i sjøen. Vi kunne bare gå ut hvis vi trengte å kjøpe medisiner på apoteket og mat på supermarkedet. Vi måtte på apoteket, men ble stoppet av spansk po-

liti. Vi forklarte at det gjaldt nødvendig medisin. OK, sa de, men vi fikk deretter ordre om å gå rett tilbake til hotellet. Alle spisesteder ute og butikker ellers var stengte. Det var så å si folketomt i gatene – Arguineguin var over en weekend blitt forvandlet til en spøkelsesby.

Håpet om hjemreise via London brast etter 4-5 timer. Både flyet til London og flyet videre til Oslo ble begge innstilt. I fortvilelse startet en ny runde på internett. Etter flere timer fikk vi endelig bestilt to seter direkte til Oslo med SAS. Dette var et ekstrafly som plutselig var satt opp av UD. Vi måtte ta med egen mat for det ble ingen salg eller servering på flyet, kun en flaske vann på 2,5 dl ble delt ut til hver. Med munn- og nesemaske fra hotellet kom vi oss hjem ni dager tidligere enn planlagt, og rett inn i to ukers karantenetid. Men vi kom jo hjem, og har gjennomlevd karantenen uten å ha blitt koronasmittet. Det skal Gud ha all ære for.

Så hva har dette med «ørkenopplevelser» å gjøre? Ufrivillige ørkenerfaringer er ikke positive i seg selv, de er tøffe og krevende for dem som kommer inn i slike situasjoner. I en ørken trenger man først og fremst vann, mye vann. Dernest er behovet for mat like viktig, og til slutt må man ha et håp om at dette vil man komme gjennom, selv om det vil koste slit og krefter underveis. Håpet fører til at man ikke gir opp, vi viser til at det er framdrift og vekst, og vi kommer ut av ørkenvandringen styrket og bedre rustet til å møte nye utfordringer i livet. Det er en åndelig rikdom i å komme gjennom tøffe tider og ut på andre siden (les 2Kor 4, 7-10).

I forrige *Senioren* skrev jeg, «la ikke verdens hendelser distrahere deg, men forsterk din 'ørkenvandring' ved å bruke de hjelpemidler som Gud har gitt deg og meg i denne prosessen». I løpet av kort tid ble vi totalt distraheret av et usynlig virus som har fått hele verdens oppmerksomhet, både på grunn av dets dødelige effekt for visse menneskegrupper, og den hurtighet det sprer seg med. Pandemien var og er fortsatt til en viss grad øverst overskrift i nyhetsbildet.

De viktigste tiltakene alle måtte innrette seg etter var: Ekstrem renslighet, sosial avstand, unngå større grupper utenom dem man bor sammen med, og noen flere. Kollektivt kom nedstengning

av alle skoler, undervisningsinstitusjoner, kulturelle og sportslige arrangementer, pluss også visse typer arbeidsbransjer som involverer nærkontakt med mennesker. Alt dette har ført til tusener av permitteringer og oppsigelser i næringslivet, hvor hotell- og reiselivsbransjen ble en av de hardest rammede.

Den regjeringsstyrte nedlukkingen betød også stengte kirker i hele landet og i verden for øvrig. Så hva har det gjort med vårt åndelige liv? Har vi savnet å gå i kirken og møte alle kjente medlemmer der? For de fleste er svaret: «Ja, vi har savnet det». Resultatet er at våre daglige og ukentlige rutiner er forpurret. Mange opplever det som åndelig tørke når ukentlige møter og gudstjenester ikke er der lenger, en ørkenvandring med andre ord. Men vår åndelige opplevelse, som også består av personlig relasjon til Gud, var ikke berørt. Når retten til åndelig fellesskap i kirken midlertidig er tatt fra oss, opplever vi isolasjon. Det ukentlige fellesskap i kirken er et åndelig påfyll som bekrefter vår tilhørighet, tro og identitet. Fraværet av dette er en ørkenopplevelse av store dimensjoner.

Israel på vandring fra Egypt til Kanaan hadde det på liknende vis. Men deres tilhørighet og identitet, for de flestes vedkommende, var mer knyttet til Egypt enn til Jahve Gud. Når de knurret og klaget til Moses var det fordi de visste hva de hadde forlatt, og ikke lenger klarte å se håpet/målet som et realistisk alternativ. Ørkenopplevelsene ble tøffe. Israel-folket som vandret inn i Kanaan var ikke det samme som forlot Egypt. Gjennom 40 år var det et gradvis generasjonsskifte, samtidig som det var en voksende tilhørighet til Jahve Gud. Gud ledet dem, han talte til dem, og ikke minst, Gud ga dem et trygt trosfundament.

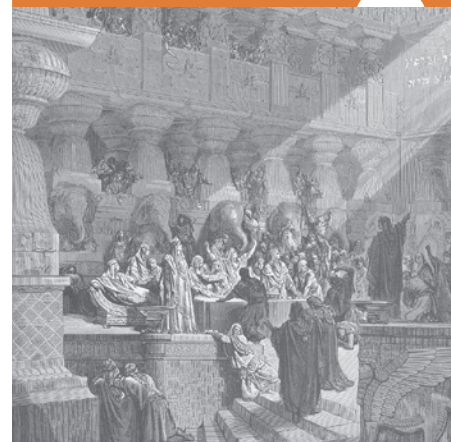
Da min kone leste innlegget mitt fra forrige nummer av *Senioren*, etter at vi kom hjem fra Gran Canaria, sa hun: «Dette er nesten profetisk vedrørende koronapandemien». Ja, det kan kanskje synes slik. Det viktige er at denne vanskelige situasjonen, ørkenopplevelsen, fører oss til en nyorientering mot Gud og vårt forhold til ham.

Gud talte til Israel fra Horeb, og han ga dem

Fortsettelse side 15

TORBJØRNS BIBELQUIZ

AV TORBJØRN HALVORSEN
(SVARENE STÅR PÅ SIDE 15)

- 1 Hva het kongen i Juda da Kong Nebukadnesar inntok landet?
- 2 Hva var de babylonske navnene til Daniel, Hananja, Misjael og Asarja.
- 3 Hva het sjefen for kong Nebukadnesars livvakt?
- 4 Hvilken stilling fikk Daniel etter å ha tydet Nebukadnesars drøm i Daniel kapittel 2?
- 5 Hva sa Sjadrak, Mesjak, Abed-Nego da Nebukadnesar ga dem en ny anledning til å tilbe statuen han hadde reist?
- 6 Hvordan så den fjerde personen ut som var i ildovnen?
- 7 Hvor lang tid gikk det før Nebukadnesar ble syk og levde som et dyr?
- 8 Hvem og hvor mange festet Belsasar sammen med da de drakk av Guds gull- og sølvkar?
- 9 Hva ble skrevet på veggen i festsalen?
- 10 Hvor gammel var Dareios da han overtok kongeriket?

ILLUSTRASJON: GUSTAVE DORÉ

GRATIS NÅDE – IKKE BILLIG

Ove S. Berntsen

ORD ER BILDER AV VÅRE TANKER. Og det er altfor mange av disse «minimale frie former» i omløp, slik at den som sier mye, kanskje ikke har sine ord i behold. Det lille ordet nåde er imidlertid et stort bilde av Guds tanker. Når Jesus kom til jorden, var det for å kunnngjøre et nådens år fra Herren (Luk 4,19). For fanger, undertrykte, blinde og lamme, for alle som er i nød og trenger hjelp. Også jeg.

Mange ganger i vårt liv er nåde det eneste vi kan spørre om, av mennesker, og av Gud: Vær meg arme synder nådig. For hans nåde er åpenbart for å gi frelse til alle mennesker, skriver Paulus (Tit 2,12). «Ved Guds nåde er jeg det jeg er, og hans nåde mot meg har ikke vært forgyeves» (1 Kor 15,10). Hva vil det si?

På den ene siden er Guds nåde gratis, på den andre siden er den ikke billig. Det er et tema som krigsfangen Dietrich Bonhoeffer var inderlig opptatt av. Billig nåde er tilgivelse uten bot og absolusjon uten bekjennelse. Den er uten etterfølgelse, uten kors, uten den levende Gud i tiden, Jesus Kristus

Billig nåde tar utgangspunkt i det faktum at selv de beste troende forblir syndere, og utnytter dette til å rettferdiggjøre et fortsatt syndig liv.

Og han forklarer at nåden er dyr fordi den kaller til etterfølgelse. Den er dyr fordi den koster oss livet, nåde fordi den skjenker oss livet. Guds nåde er dyr fordi den fordømmer synden, og framfor alt fordi den var dyr for Gud; fordi den kostet Sønnens liv, skriver Bonhoeffer i *Lydighetens vei*.

Dersom nåden er Guds svar, så er vi ikke et øyeblikk fritatt for etterfølgelsen. Men dersom nåden er den prinsipielle forutsetning for mitt liv, så innebærer det at jeg kan dra ut i verden og synde som jeg vil, for jeg er tilgitt på forhånd. Verden er i prinsippet rettferdiggjort gjennom nåden.

Ordet om tilgivelse er rettet mot de som daglig av sitt hjerte forsaker synden, som daglig forsaker alt som hindrer dem i å følge etter Jesus, og som likevel er fortvilt over sin daglige utroskap og synd.

Derfor er det enda et ord som beskriver Guds tanker: Nåden og sannheten kom ved Jesus Kristus. ■

FOTO: LIGHTSTOCK

Per de Lange

Sunnhetsbladet

I DEN NYE TID

Konklusjonen i Kong Haakons hilsningstale på Honnørbygga i Oslo 7. juni 1945 er blitt et klassisk dokument: «La oss ikke nå i glendens rus glemme at vi har et meget stort og vanskelig arbeid foran oss ved å skulle gjennomføre det som vi ønsker å skape her i landet, nemlig et fritt og godt samfunn for alle gode nordmenn.»

«Et lykkelig folk feirer friheten», het overskriften i *Arbeiderbladets* første etterkrigsutgave den 14. mai 1945. Men det store og vanskelige arbeidet som lå foran, var også et privilegium. «Etter å ha gjennomlevd de fem svarte år, er det som å komme inn i en ny tilværelse.» En uhemmet optimisme med sterke drømmer om å begynne på ny frisk preget stemningen. «1905 formet slagordet: «En ny arbeidsdag». Dette høves enda bedre i dag, og mottoet for den nye arbeidsdagen skal være: «Et bedre Norge med arbeid og gode kår for alle.» Aschehougs Norgeshistorie gir da også etterkrigs-kapitlet tittelen: «Inn i det lovede land.»

POLITIKK

Politisk kom sosialdemokratene ved Arbeiderpartiet til å stå sentralt i gjenreisningen, om enn det var tverrpolitisk samling for det meste. Den kalde krigen og atombombene kom snart til å overskygge optimismen internasjonalt, men ikke her hjemme. Fremskrittene ble da også formidable. Utover på 50-tallet forsvant de siste rasjoneringsiltakene, samtidig som produksjon av mat, klær, møbler og annet kom godt i gang. 50- og 60-tallet defineres ofte av nye produkter, som plastikk og nylon, terylen og krimplen.

TEKNOLOGI

Elektrisitet for lys og industri gav nye tider, ja, allegoriske dimensjoner for det mest bortgjemte av

utkant-Norge. Elektrikergruppen, med min far, som brakte elektrisk lys til Setesdalen, ble behørig applaudert i Valle Frikirke som «Lysbærerne til dalen». Andre steder ble overgangen av mer åndelig natur: «Den ene morgen måtte en føle seg fram til parafinlampa i iskaldt hus, før en kunne begynne å fyre i ovnen og få satt på den 'obligatoriske' kaffekjelen. Neste morgen kunne en stå opp i et varmt eller temperert hus og si: 'Bli lys!' Og det ble lys. Det var nesten som å overgå Vår Herre.» Jordbruk og fiske fikk også nyte godt av den nye tid, med traktor og skurtresker, snurpenot og trål.

Oslo med de olympiske vinterlekene i 1952, ble nok et tegn på framgangsmiraklet, forsterket av medaljehøsten.

HELSE OG KULTUR

Velferdsstaten med gratis utdanning og helsestell ble kjennetegnet på det nye Norge. I 1947 vedtok Stortinget retten til tre ukers årlig ferie og 20 år senere kom folkepensjonen for alle. Tuberkulosen, med 6000 nye tilfeller i året like før krigen, sank etter hvert ned til 600 i 1970. Spedbarnsdødeligheten kom det samme året ned til knappe 30 prosent av mellomkrigsårenes tall. Skulle man knytte et navn til helseutviklingen, måtte det være helsedirektør Karl Evang, med tjenestetid fra 1938 til 1972. Oslo med de olympiske vinterlekene i 1952, ble nok et tegn på framgangsmiraklet, forsterket av medaljehøsten.

Året før hadde forresten Donald Duck entret arenaen, som eksponent for forbrukskulturen. Radioen dominerte ellers på 50-tallet, mens NRK-TV kom i 1960. Allerede i 1965 hadde 500 000 løst lisens og fem år senere mer enn 1 million.

SUNNHETSBLADET I DEN NYE TID

Arthur Collett fortsatte som redaktør helt fram til 1959, totalt i 25 år. Han var meget synlig med sine månedlige redaksjonelle fagartikler, typisk på side 2 i bladet. Emnefeltet var bredt – fra populærmedisinske rapporter om medisinske nyvinninger til omfattende drøftinger av folkehelsefilosofi. Han

Kronprins Olav foran rådhuset, 7. juni 1945. Under: Harold Lie

hadde nærkontakt med trender og oppdagelser i faget. Men hjertet var aller mest hos barna fysisk, mentalt og sosialt – inklusive nye trender i barneoppdragelse.

Redaksjonssekretærene skiftet ofte i perioden. Men en rekke unge fagforfattere skapte stabilitet. Flere av dem ble senere kjente navn, slik som dosent Henning Karstrøm fra Finland, distriktslege Svein Kveim i Arendal, Willy Jordal i Lillehammer, ens D. Henriksen ved Mayo-klinikken i USA, Normann Blomstedt i Stockholm og Hans J. Ustvedt, foruten journalistene Allan Aarflot og Bjørn Skau. Harold Lie, en ung revmatolog, skrev allerede artikler som medisinerstudent. Etter noen måneder som redaksjonssekretær i 1951, ble han

Oslo 7. juni 1945. Kong Haakon på Honnørbygga.

Skolefrokost på
hvh. Møllergata
og Hersleb skole.

OSLO-FROKOSTEN

Av Statens Ernæringsråd er den anbefalt slik:

- 1/3 til ½ liter helmelk
- Appelsin eller 100-150 g kålrot
- 100-150 g rå gulrot eller ½ eple
- Smørbrød med variert pålegg
- En teskje tran

Alle interesserte - stat, kommune, leger, tannleger, lærere og foreldre - bør igjen ta opp arbeidet for Oslo-frokosten. Barna er da sikret 1/3 av sitt mat-behov på ernæringsfysiologisk grunnlag. Det betyr igjen mye for barnas utvikling, helse og trivsel.

SUNNHETSBLADET
feb. 1949, s. 23

>> ansvarlig redaktør i 1959. Han kom til å bære ansvaret de neste 34 årene, og i god Collett-ånd med faste månedlige artikler.

Med sine 40 000 abonnenter, det høyeste noen gang, var det et relativt lite blad med 16 sider. Dette ble økt til 24 sider i 1963 og 32 sider i 1977. I juni 1949 beklaget ellers utgiverne at årsabonnementsprisen etter godkjenning av prisdirektoratet måtte økes til 12 kroner. I juli 1957 fortsatte pris-skruen til 20 kr for et årsabonnement.

POPULÆRMEDISIN

Populærmedisinske artikler dominerer, med systematiske reiser fra organ til organ i kroppen. Relatert sykdomslære og behandlingsprinsipper hører også med, inklusive kjønnssykdommene. Samtidens store svøper, tuberkulose og poliomyelitt, blir beskrevet, med gode nyheter om en sterk tilbakegang. Det nærmer seg jubelstemning over Harold Lies rapport i august 1953 fra pressekonferansen i Waldorf-Astoria hotellet i New York den 26. mars: Da ble verden kjent med Jonas E. Salks effektive poliovaksine.

Kreft og hjerte/kar-sykdom var relativt nye felt like etter krigen. Med dagens situasjon, hvor de er ansvarlig for tre fjerdedeler av alle dødsfall, blir man imponert over innsikten man hadde allerede

da. Var bare rådene fra den gang blitt tatt mer til følge, ville folkehelsebildet anno 2020 vært en god del annerledes.

FOLKEHELSE

Folkehelseperspektivet kommer etter hvert i fokus, ikke minst takket være Dr. Collett selv. De ti bud for god helse har stadig gyldighet: Renslighet, friluft, legemsøving, spising, hvile, måtehold, holdninger, vann, klesdrakt og åndelig innstilling. Hagearbeid blir lovprist og likedan fjellturet, badeliv og vintersport. Med den nye ferieloven i hånd, anbefales ferieplaner for helsas skyld. Tennene er i fokus, ikke minst fordi de hadde hatt det så mye bedre under krigen enn etter krigen.

Med den nye ferieloven i hånd, anbefales ferieplaner for helsas skyld.

Nye rapporter fra England og USA gir faglige argumenter om tobakk og lungekreft, hjerte- og karsykdommer, kondisjon og økonomi. Alkoholdebatten tar også en ny vending, med medisinske data om nervesystem, lever, hjerte og sykdommer ved alkoholbruk. Nytt er også bekym-

ringen for miljøet, med radioaktiv bestråling og sprøytemiddelet DDT.

Nytt er også bekymringen for miljøet med radioaktiv bestråling og sprøytemiddelet DDT.

KOSTHOLD

Kosthold og ernæring er fortsatt et hovedfelt i bladet, med forskningsrapporter og oppskrifter hånd i hånd. Vitaminer og mineraler er blitt allemannseie. Interessant er advarselen mot overernæring og fedme i februar 1950, bare fem år etter krigens matmangel og sult. «Nei, je iter itte gras», sa mannen som ble tilbudt råkost, fortelles det. Men rå plantekost synes å være det nye og store. Blanka Bjørgan fra det ferske råkostmiljøet får markedsføre samtidige guruer i feltet som dr. Max Bircher-Benner fra Sveits og dr. Kristine Nolfi fra Danmark. Sommeren 1950 tar dr. Collett selv opp temaet med et mer balansert budskap. Han ønsker dessuten de nye ekspertene velkommen, dietetikerne og ernæringsfysiologene. Ellers blir blåbær applaudert som Nordens drue.

PSYKOSOSIALE SIDER

Både Collett og Lie er meget åpne for et utvidet helsebegrep, med vektlegging også av slitte nerver og ekteskapelig samliv, hysteri og personlighetstyper, musikkterapi og humorterapi, selvtale og selvbylde, psykosomatikk og psykososiale aspekter. Artikkelen om barmhjertighetsdrap er klart tidlig for sin tid. Redaktørene vet å følge med på det nye som skjer i forskning og tenkning.

KONKLUSJON

Den nye tid, fra 1945 til våre dager, ville vært vanskelig å forstå for våre forfedre. Norge ble et annet og rikere land. Imidlertid betydde velferdsstaten også nye utfordringer og svakheter. Redaktørene skal applauderes for at de både visste å reflektere endringer og fremskritt i samtiden samtidig som det grunnleggende budskapet forble det samme. Her ligger nok mye av forklaringen på de store abonnenttallene i etterkrigsårene. ■

NRK-TV kom i 1960. I 1965 hadde 500 000 løst lisen, og i 1970 1 million.

50- og 60-tallet preges av økt industriell produksjon, ikke minst av nye produkter i materialer som nylon og plastikk.

FORENINGENS REGNSKAP 2019

RESULTAT	Res-2019	Bud-2019	Res-2018
DRIFTSINNTEKT			
3010 Kontingent	38.350,00-	42.000,00-	44.000,00-
3020 Gaver til Seniorene	11.713,00-	10.000,00-	9.550,00-
3040 Tilskudd fra SDA DNU	10.000,00-	10.000,00-	10.000,00-
3050 MVA kompensasjon	31.990,00-	25.000,00-	13.449,00-
3310 Innbetalinger for turer	0,00		11.200,00-
3320 Innbetaling for treff	11.250,00-	27.000,00-	27.020,00-
3330 Innbetaling for stevner	157.100,00-	157.700,00-	383.730,00-
SUM DRIFTSINNTEKT	260.403,00-	271.700,00-	498.949,00-
AKTIVITETSKOSTNADER			
4310 Utgifter v/turer	0,00		8.600,00
4320 Utgifter v/treff, bevertning e	15.710,50	26.000,00	25.800,00
4330 Utgifter v/sommerstevner	165.802,38	165.802,38	391.478,02
4510 "Senioren", trykking etc.	11.820,00	24.000,00	22.560,00
4515 "Senioren", Lay out	30.750,16	25.000,00	24.484,73
4520 "Senioren", porto etc.	12.931,53	15.000,00	13.303,57
SUM AKTIVITETSKOSTNADER	237.014,57	255.802,38	486.226,32
ANNEN DRIFTSKOSTNAD			
6860 Kostnader styremøter, reiser	12.582,00	8.000,00	5.374,00
6890 Annen kontorkostnad	508,75	4.000,00	1.200,00
7430 Gaver gitt	12.059,50		
7770 Bank- og kortgebyr	331,90	500,00	439,60
SUM ANNEN DRIFTSKOSTNAD	25.482,15	12.500,00	7.013,60
SUM KOSTNADER	262.496,72	268.302,38	493.239,92
FINANSIELLE POSTER			
8050 Renteinntekt	3.628,22-	2.000,00-	2.090,44-
SUM FINANSIELLE POSTER	3.628,22-	2.000,00-	2.090,44-
RESULTAT (Overskudd)	1.534,50-	5.397,62-	7.799,52-

BALANSE	2019	2018
EIENDELER		
1950 Fri Egenkapital	139.799,30	133.837,97
1960 Kapital SpBank Pluss 3000 26 41875	234.853,05	232.578,04
SUM EIENDELER	374.652,35	366.416,01
EGENKAPITAL OG GJELD		
2000 Fri Egenkapital	365.150,51-	363.616,01-
2400 Leverandørgjeld	9.501,84-	
2685 Avsatt sommerstevne	0,00	2.000,00-
2690 Påløpen kontingent, kortsiktig gjeld	0,00	800,00-
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	374.652,35-	366.416,01-

Fortsatt fra side 8

også manna. Slik må vi også lytte og ta til oss Guds ord og trøst – vi «lever ikke av brød alene, men av hvert ord som kommer fra Guds munn» (Matt 4,4; Joh 6,35). Da Moses slo på klippen (også ved Horeb), strømmet det ut vann så Israel fikk å drikke (2 Mos 17,3-6). I pandemiens åndelig tørke blir vi også minnet om Klippen, Jesus Kristus, som er det levende vann (Joh 7,37-38). Vår tilhørighet og trygghet som gir oss identitet, ligger i tilliten til Jesus Kristus (Joh 6,53-54). Han er tilgjengelig og vårt håp uansett, selv når vi ikke kan gå i kirken.

Israel kom gjennom sin ørkenvandring som et fornyet folk, det som var normalt for dem var lagt bak. Ifølge eksperter vil det som var normalt før pandemien ikke komme tilbake. På den bakgrunn har vi også en fornyet situasjon foran oss, og det vil også gjenspeiles i våre åndelige opplevelser. ■

NB! Ny dato for høsttreffet i Moss: 11. oktober. Mer informasjon om det i neste nummer.

REVISJON

Kjell Arne Fevang (assisterende økonomisjef, DNU) har revidert regnskapet, tatt stikkprøver av bilag og foretatt bankavstemming.

Han noterer følgende: Regnskapet er ført systematisk og i overensstemmelse med god regnskapsskikk, det gir et korrekt bilde av foreningens økonomi pr. 31.12.2019, og det anbefales at Seniorforeningens generalforsamling godkjenner regnskapet.

Revisjonsberetningen er signert 17.04.2020.

QUIZ-svar

• **Svar 1:** Jojakim. Dan 1,1-2 f.d.: «I det tredje året Jojakim var konge i Juda, kom Nebukadnesar, kongen i Babel, til Jerusalem og beleiret byen. Herren overga Juda-kongen Jojakim i hans hender ...» • **Svar 2:** Beltsasar, Sjadrak, Mesjak, Abed-Nego. Dan 1,7: «Hoffsjefen ga dem nye navn. Daniel kalte han Beltsasar, Hananja kalte han Sjadrak, Misjael kalte han Mesjak, og Asarja kalte han Abed-Nego.» • **Svar 3:** Arjok. Dan 2,14: «Da vendte Daniel seg med kloke og velvalgte ord til Arjok, sjefen for kongens livvakt, som hadde dratt ut for å drepe vismennene i Babel.» • **Svar 4:** Hersker over provinsen Babel, og leder for alle vismennene der. Dan 2,48: «Så ga kongen Daniel høy rang og mange store gaver. Han gjorde ham til hersker over hele provinsen Babel og til øverste leder for alle vismennene der.» • **Svar 5:** Dan 2,16-18: «Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego svarte kong Nebukadnesar: «Vi behøver ikke å svare deg på dette. Om den Gud som vi dyrker, kan berge oss ut fra ovnen med flammende ild og fra din hånd, konge, så vil han berge oss. Og om han ikke gjør det, skal du vite, konge, at vi likevel ikke vil dyrke din gud og ikke tilbe gullstatuen du har reist.» • **Svar 6:** Som en gudesønn. Dan 3,25: «Han sa: 'Men jeg ser fire menn gå fritt omkring i ilden, og det finnes ikke skade på dem. Den fjerde ser ut som en gudesønn.'» • **Svar 7:** 12 måneder. Dan 4,29: «Tolv måneder senere, da kongen en gang gikk omkring på taket av slottet i Babel ...» • **Svar 8:** Tusen stormenn. Dan 5,1: «Kong Belsasar holdt et stort festmåltid for de tusen stormennene sine og satt og drakk vin sammen med dem.» • **Svar 9:** Mene, tekel, peres. Dan 5,26-28: «Og dette er tydingen av ordene: Mene – talt. Gud har talt ditt kongedømmes dager og gjort slutt på det. Tekel – veid. Du er veid på vekten og funnet for lett. Peres – delt opp. Riket ditt er delt opp og gitt til mederne og perserne.» • **Svar 10:** 63 år. Dan 6,1: «Mederen Dareios overtok kongeriket. Han var da 62 år gammel.»

Organ for
**SYVENDEGAS
ADVENTISTKIRKENS
SENIORFORENING**

Adresse: Postboks 124
3529 Røyse
Bank: 3000 26 41867
Org.nr: 997 229 231
Nett: www.sdasenior.no

Leder
FINN MØLLER NIELSEN
Helgerødveien 6, 3233 Sandefjord
Telefon 992 49 714
finn.moller.nielsen@hebb.no

Sekretær
KNUT STØRKERSEN
Magasinveien 3, 3330 Skotselv,
Telefon 911 88 585
knuthst@gmail.com

Kasserer
ODD HAGEN
Møysalveien 3226, 8414 Hennes
Telefon 932 57 542
odd.hagen@gmail.com

Redaktør for Seniorene
TRYGVE ANDERSEN
Solliveien 13, 1472 Fjellhamar
Telefon 970 33 601
trygand@gmail.com

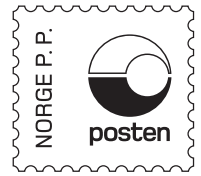
«Senioren» kommer ut fire ganger i året og sendes til alle medlemmer av SDA Seniorforening. Medlemskap tegnes ved å sende kr 200 til bankkonto nummer 3000 26 41867.

Gaver til bladet eller Seniorforeningens aktiviteter, sendes også til konto 3000 26 41867. Mange takk!

Oppsigelse av medlemskap gjøres via sekretæren.

Tips, artikler og bildestoff til bladet sendes redaktøren.

Returadresse
Senioren
Knut Størkersen
Magasinveien 3
3330 Skotselv

Fred

Adrian Krogstad har skrevet dette diktet som sto på trykk i Advent-Ungdom vinteren 1941. Krogstad var da avgangselev ved Onsrud misjonsskole.

Natten var lang,
så lang og så mørk
og dagen jeg ventet å gry.
Jeg så ut i mørket
jeg stundet mot dag –
mot dagen så klar og ny.

Ruten var dim,
på den var grodd fram
en frostrose fager og ven.
Den virket så vakker,
men akk! Den var kald –
kold – men allikevel pen.

Lyset i øst
og purpurrets glød
fortalte at dagen var nær,
og stille jeg tenkte:
«Et øyeblikk til –
og dagen vil være her».

Solen den rant,
og strålenes vell
flommet mot ruten så kald,
mens rosen den visnet
og jeg satt igjen –
jeg gav meg i dagens vold.

Bare den kan
fortelle om fred
som opplevde frostnattens tvil,
som ventet på dagen
og så at den kom.
med lys og med håpets smil.